

KIRJASTUS KUNST, 2014

**VILJANDI
LINNARAAMATUKOGU**

**RAAMATU-
TUTVUSTUS**

JEVGENI VODOLAZKIN

**1964. AASTAL KIEVIS SÜNDINUD
VENE KIRJANIK JA
KIRJANDUSTEADLANE,
VANA-VENE AJALOOKÄSITLUSTE
UURIJA.**

**2013. AASTAL ILMUNUD ROMAANI
„LAVR“ ON TUNNUSTATUD
MAINEKATE
KIRJANDUSAUHINDADEGA
BOLSAJA KNIGA
JA
JASNAYA POLJANA**

**TEOSE TÖLKIS :
VERONIKA EINBERG**

„Laur“ on lugu 15-nda sajandi Põhja-Venemaal sündinud ravitsejast, kes on võimetu päästma oma armastatut, kui too sureb nende lapse sünnil. Sureb patus, sest nad ei ole kiriku kombe kohaselt laulatatud ega pühitsetud. Ahastuses mees läheb maailma rändama, otsides lunastust.

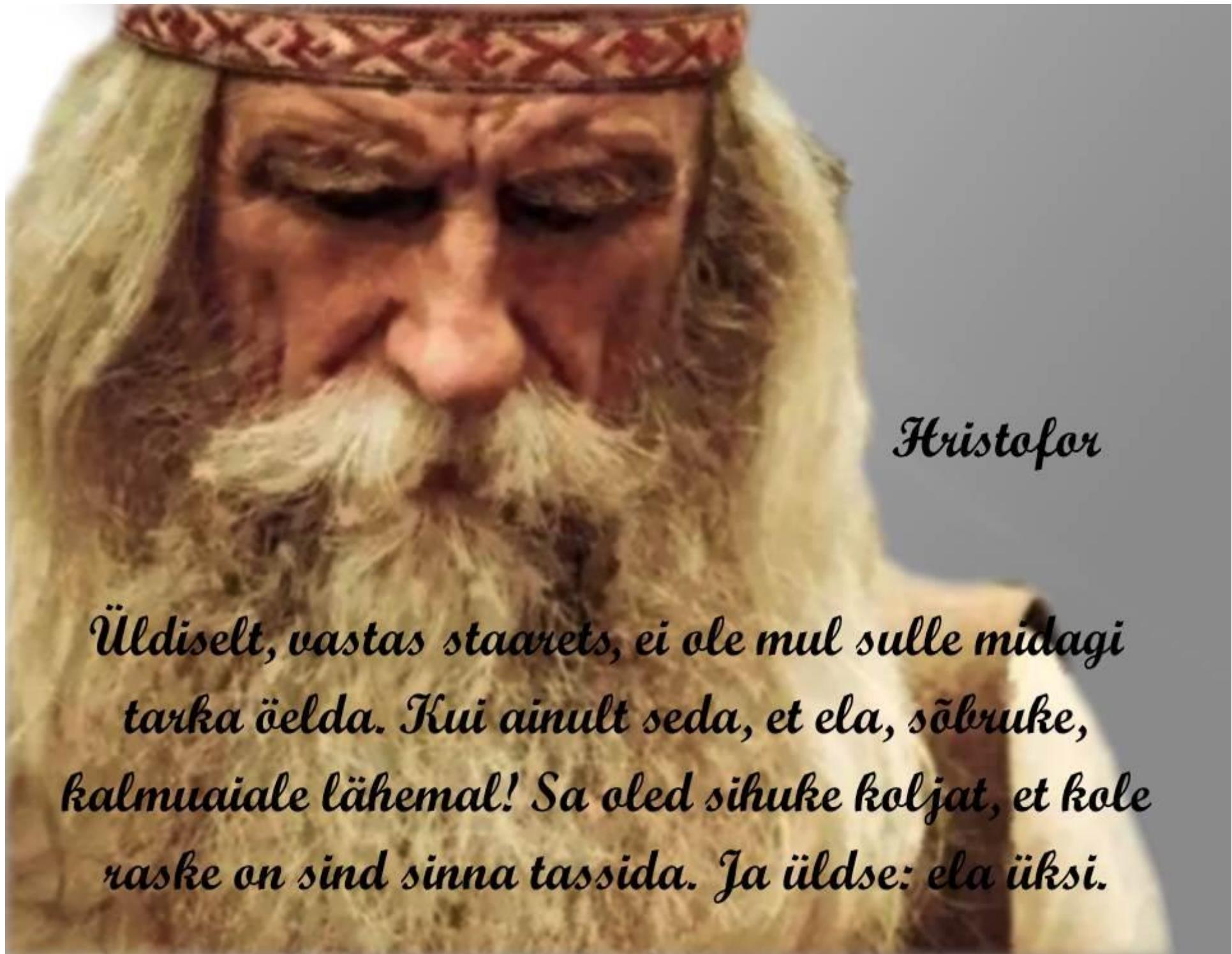
Arseni

*Ta tuli ilmale
Kirillo-Belozerski kloostri
juurde kuulunud
Rukina slobodaas.
See leidis aset 8. mail 6948.
aastal maailma loomisest,
1440. aastal meie Lunastaja
Jeesus Kristuse sünnist,
Arsenius Suure
mälestuspäeval.*

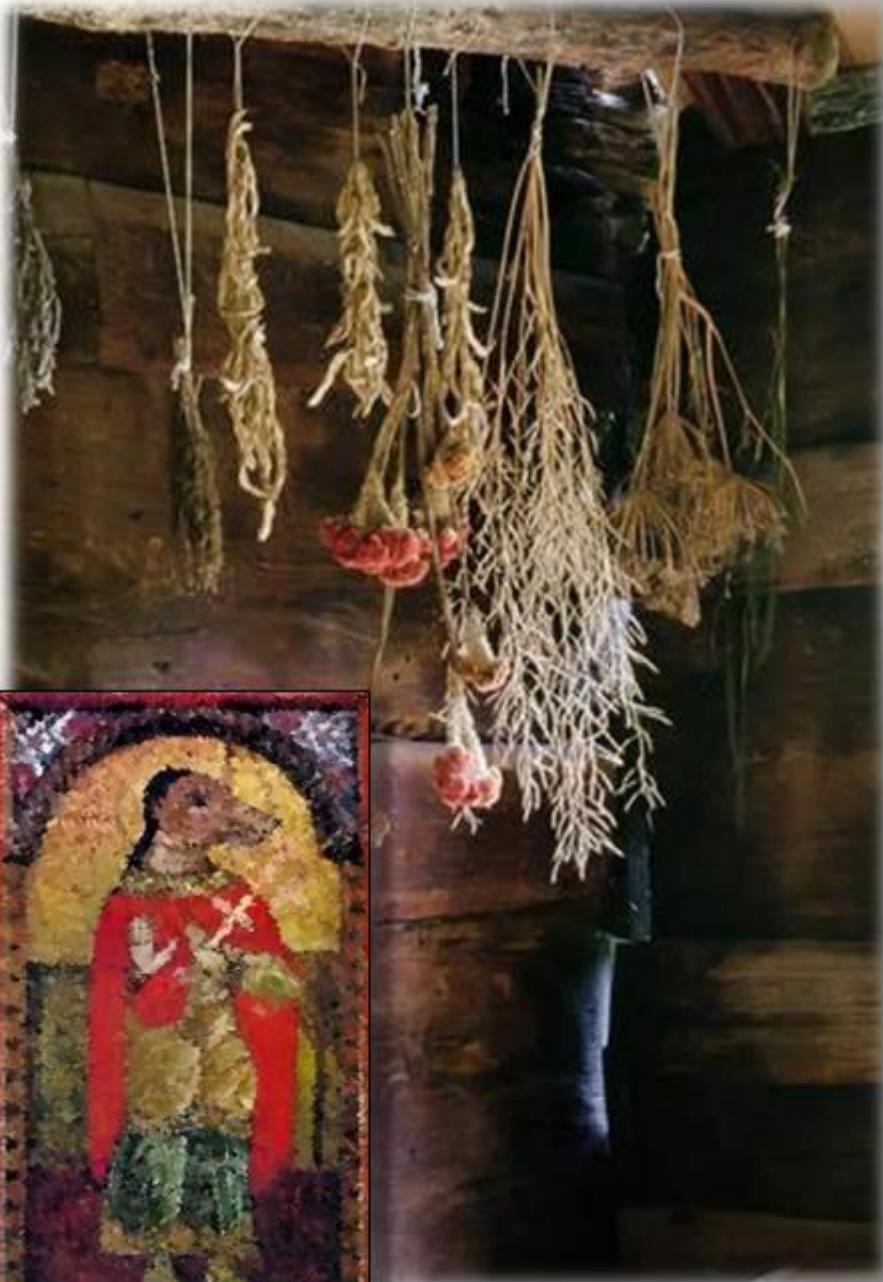
Arseni oli kolmas laps. Varem sündinud ei vedanud aastatki välja.

Arsenil vedas. 8. mail 1441 pidas perekond Kirillo-Belozerski kloostris tänupalve. Andnud palveteenistuse järel vaga Kirilli pühadele säilmetele suud, suundus Arseni koos vanematega koju, kuid Hristofor, tema vanaisa, jäi kloostrisse. Järgmisel päeval täitus tal seitsekümmend eluaastat ning ta otsustas küsida staarets Nikandrilt, mismoodi edasi olla.

Hristofor

Üldiselt, vastas staarets, ei ole mul sulle midagi tarka öelda. Kui ainult seda, et ela, sõlruke, kalmuaiale lähemal! Sa oled sihuke koljat, et kole raske on sind sinna tassida. Ja üldse: ela üksi.

Arsenile meeldis taadi tare lõhn.

*See koosnes paljude lae all
kuivavate rohtude aroomidest ning
sellist lõhna ei olnud rohkem mitte
kusgil. Samuti armastas ta
paabulinnusulgi, mis olid
Hristoforile ühe palveränduri
poolt toodud.*

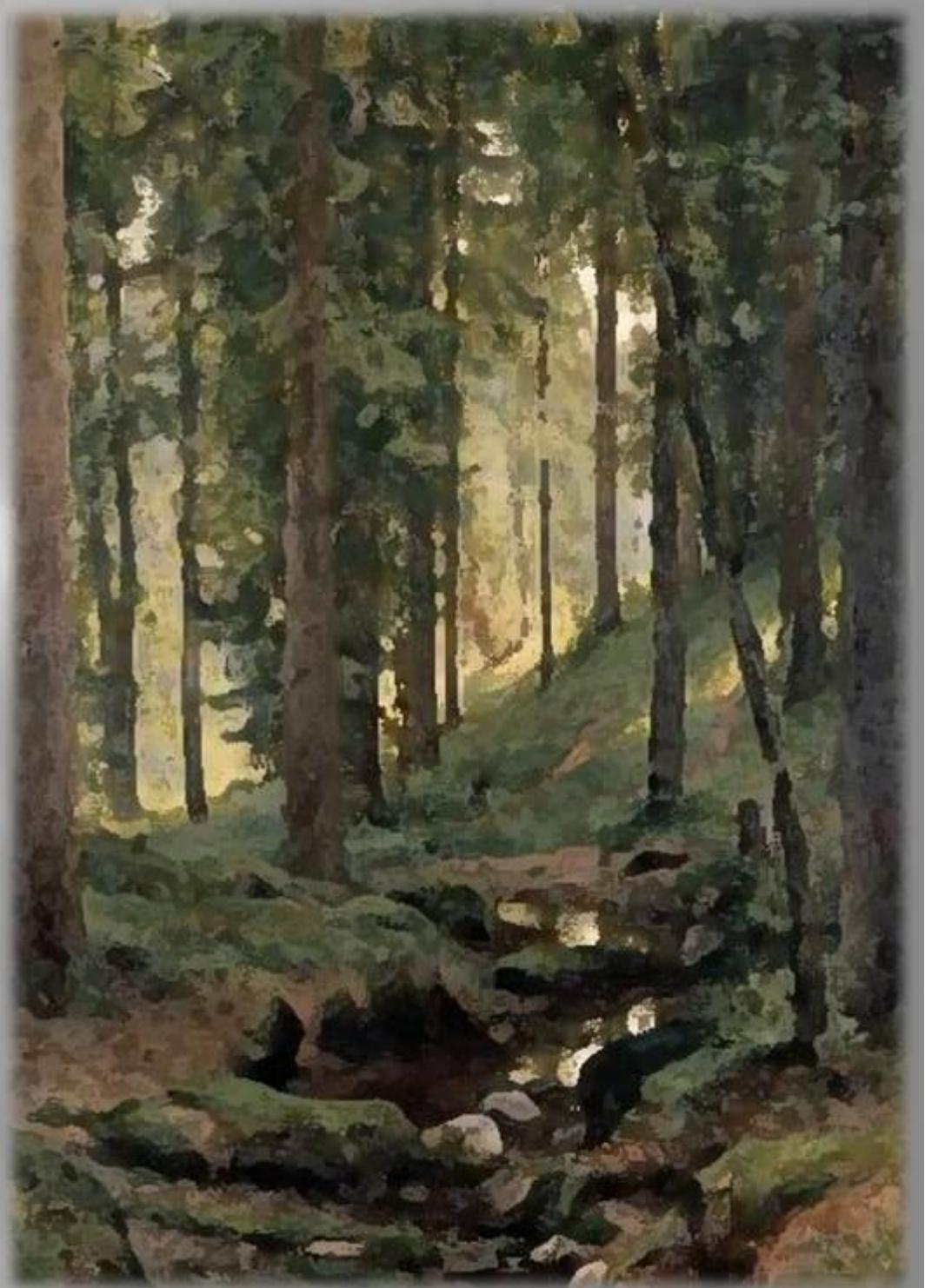
*Veel meeldis talle püha märtri
Kristoforuse ikoon, mis rippus
Lunastaja pühapildi all. See
paistis rangeilmeliste vene ikoonide
hulgas kaunis tavatu välja: püha
Kristoforus oli koerakoonlane.*

*Taimetarkust hakkas Hristofor
poisile õpetama neljandast
eluaastast peale.*

*Hommikust õhtuni uitasid nad
mõöda metsi
ja korjasid erinevaid taimi.*

*Ühel sellisel
metsaretkel küsis
Arseni Hristoforilt,
kus on nüüd tema
vanaema.*

Taevas, vastas Hristofor.

Tol päeval otsustas Arseni lennata taevasse. Taivas oli teda juba ammu lummanud ning teade tema kordagi nägemata vanaema seal vüübimisest muutis tungi vastupandamatuks.

Selles võisid talle abiiks olla vaid paabu, selle kahtlemata paradiisliku linnu suled.

Arseni astus katusehobu juurde, viskas tiivad laiali ja astus ette. Lend oli hoogne, kuid üürike.

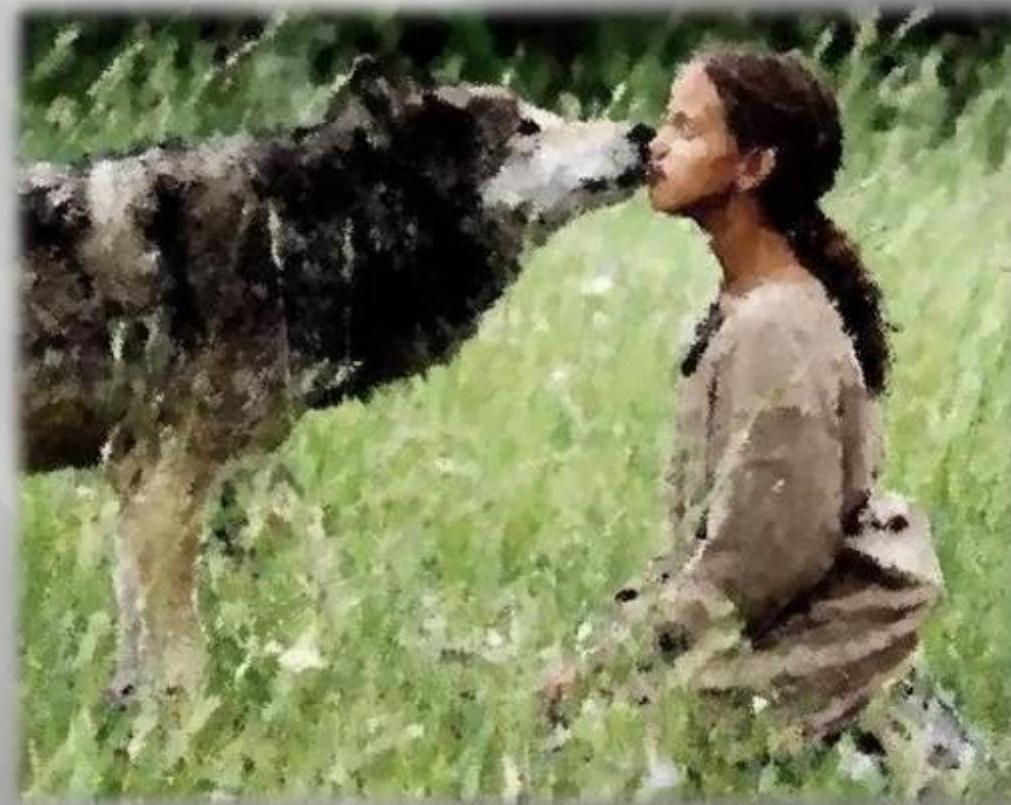
Jean, et asutad end taevasse minema, sõnas staarets Nikandr otse mungakongi lävelt. Kuid sinu teguviisi pean ma, anna andeks, eksootiliseks. Küll ma omal ajal räägin, kuidas seda tehakse.

Kord nägid nad taimi korjates hunti. Hunt seisis neist mõne sammu kaugusel ja vaatas neile silma. Keel rippus tal suust välja ja värises hingeldusest. Hundil oli palav.

Ärme liiguta, ütles Hristofor, ja ta lähääb ära. Suurkannataja Georgios, avita!

Ei ta lähe, vaidles Arseni. Ta tuli ju selleks, et olla koos meiega.

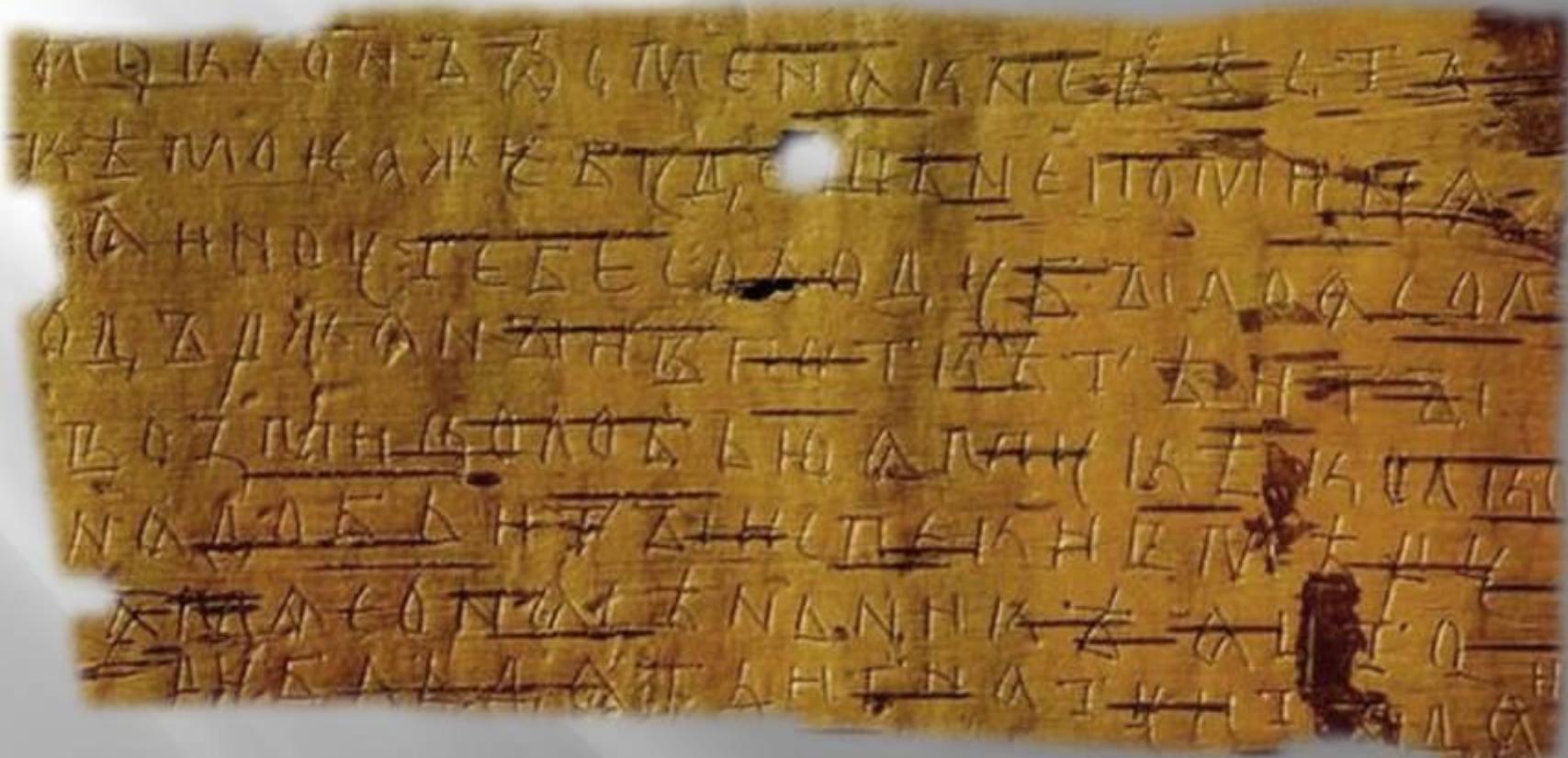

*Hristofor pühkis kareda
lügutusega Arsenil
pisarad ära. Suudles
otsaette:*

*Sedavüsi hoiatas hunt
meid, et vüimasel hetkel
jääb igaüks Jumalaga
omawahelle.*

Poiss on kahtlemata andekas, pani Hristofor kord kasetohule kirja. Ta haarab kõike lennult. Ma õpetan talle maarohtude tarkust ning see annab talle elu lõpuni leiba. Ma annan talle edasi ka mitmeid teisi teadmisi, et laiendada tema silmaringi.

Saagu teada, milleks on maailm loodud.

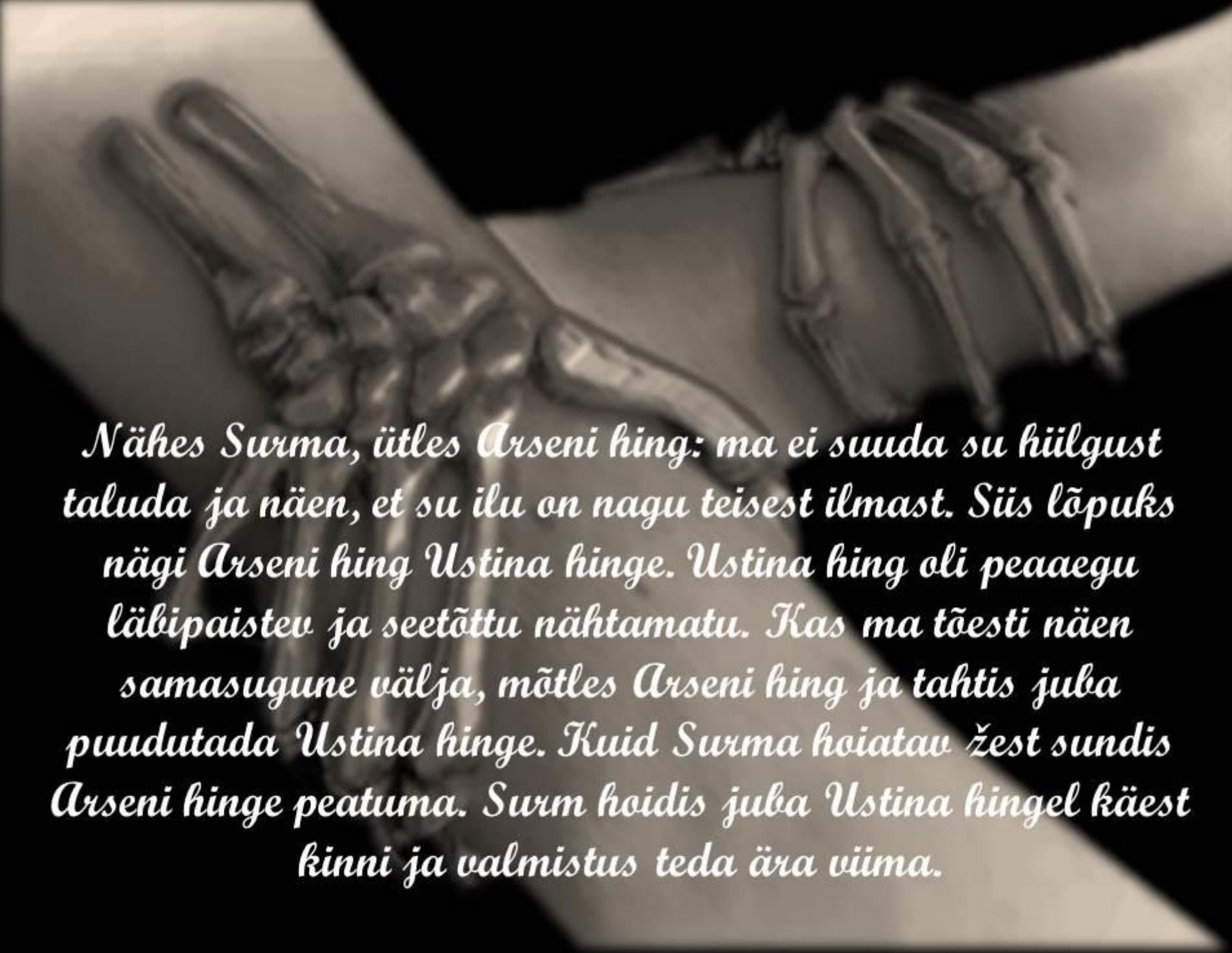

*Silitanud magava poisi põske,
ütlles Kristofor Issandale:
Annan oma enge Sinu kätte,
alasta mo peale ja
anna igavene elo.
Aamen.*

*Arsenil algas teine elu – täis armastust ja hirmu.
Armastust Ustina vastu ja hirmu, et ta kaob sama
äkitselt, nagu oli ilmunud. Ustina oli eraldamatu
Arseni armastusest tema vastu. Ustina oli armastus
ja armastus oli Ustina.*

Nähes Surma, ütles Arseni hing: ma ei suuda su hülgust taluda ja näen, et su ilu on nagu teisest ilmast. Süs lõpuks nägi Arseni hing Ustina hinge. Ustina hing oli peaaegu läbipaistev ja seetõttu nähtamatu. Kas ma tõesti näen samasugune välja, mõtles Arseni hing ja tahtis juba puudutada Ustina hinge. Kuid Surma hoiatav žest sundis Arseni hinge peatumma. Surm hoidis juba Ustina hingel käest kinni ja valmistus teda ära vüma.

Nad tahavad Ustina koos lapsega verepöllule vüia, ütles Arseni. Ja ei taipa üldse, et surnud vāivad kohe varsti üles tõusta.

Anna neile need surnukehad, sest asi pole ju kehades, lausus staarets. Kui sa paned nad tavalisse hauda, siis need sün – ta osutas noaga rahvaparve poole – kaevavad nad lähima põua ajal üles. Kaevate ju, nurjatud, küsis ta seisjatelt, ning need lõid silmad maha. Kindla peale kaevavad. Mis aga puutub ülestõusmisse ja igavikuteele läinud inimlaste hingede päästmisse, siis selle informatsiooni avaldan ma sulle, nagu öeldakse, tête-à-tête.

Verepold ehk raipeauk oli nukker paik. Sinna maeti taudiohvreid, rännakul surnud teelisi, pooduid, ristimata lapsi ja enesetapjaid.

Neid, kes äkitse ää koolnu, kelle sisse välk läönu, keda külm vää kõiksugu tõbed surmanu – õnnitud, kes olid surnud patukahetsuseta.

*Arseni silmad olid
endiselt kuivad:
Kuid ma võtsin temalt
maise elu ära.*

*Staarets vaatas
Arsenit rahulikult:
Järelikult annad talle
enda oma.*

*Armastus tegi sinust
ja Ustinast ühtse tervikun
ning seega on osa temast
ikka veel siin.
Sina oled see osa.*

*Sul seisab ees raske tee,
su armastuse lugu
on ju alles algamas.*

*Tolle aasta talि osutus teistest
talvedest sootuks erinevaks.
Ei olnud mitte pakaseline ega lumine.
Oli udune ja sampus.
Teed olid täiesti põhjatuks
muutunud, jõed ei külmunud kinni.*

*Kuid isegi teede puudumine ei
takistanud tolle aja peamise
häda – katkutõve – levikut.
Kõigepealt andis taud endast märku
Belozerskis, vürstiriigi tähtsamas
linnas. Sealt lükus edasi kaugusse.
Hõivas sarnaselt vaenuväele ühe
küla teise järel ja märatses
vallutatud alal halastamatult.*

*Inglid ei väsi, vastas Ingel,
sest nad ei säästa jõudu.*

*Kui sa ei hakka mõtlema
oma jõu väiksuse peale,
süs ei hakka ka sina väsimä.*

*Tea, Arsenije,
et vee peal suudab kõndida
ainult see,
kes ei karda ära uppuda.*

*Eri aegadel oli tal neli erinevat nime. Selles võib näha eelist,
kuna inimelu on eripalgeline.*

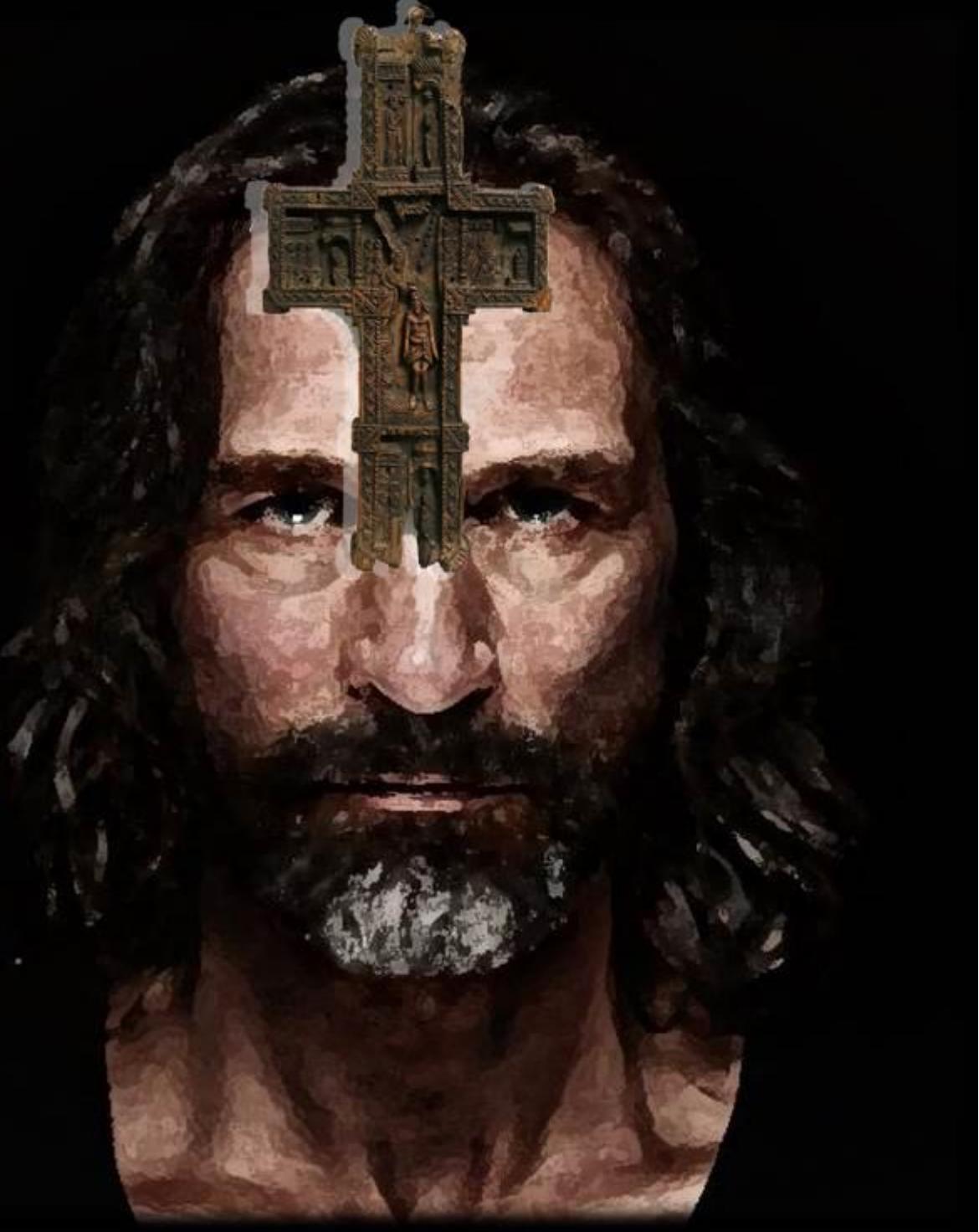
*Tema kuulsus oli ilmotsatu. See täitis kogu asustatud
maailma ja tal polnud selle eest kuhugi pakkumonna.*

*Tema ilmumine tõi kokku tohutu rahvahulga. Ta libistas üle
kokkutulnute tähelepaneliku pilgu ning tema vaikimine
kandus üle inimsummale. Mass tardus paigale. Sõnade
asemel paiskusid sadadest suudest vaid aurupilvekesed.*

Ta vaatas, kuidas need külmast karges õhus sulasid.

*Ning võis kuulda jaanuarilume ruidinat tema jalgate all.
Või septembrilehtede sahinat. Kõik ootasid imet ning seisjate
nägudelt voolas ootuse higi. Soolased tilgad langesid maha.
Kahele poole laialti tõmbudes lasi inimmüür tal minna tolle
juurde, kelle pärast ta oli tulnud.*

*Aasta-aastalt tema
rohitsemiskunst
täiustus ning
saavutas elu senüidis
sääriase kõrguse,
mis näis olevat
inimesele kättesaamatu.
Räägiti, et tema
valduses on
elueliksür.*

Lõke on ära põlenud. Lavri on poolistukil, naalduedes seljaga vastu männitüve. Ta hoiab maimukest süles. Laps hingab ühtlaselt. Lavri kaisus on tal hea soe olla. Võtnud lapse Lavri käte vahelt, annab Anastassia talle rinda. Laps ärkab ja matsutab ahnelt.

Lavri silmad on suletud. Tema laugudel lebavad esimesed päikeseküred. Anastassia laskub Lavri ette põlvili ja vaatab teda pikalt. Puudutab huultega tema käsi. Käsi on jahe, kuid mitte veel külm...

*Kõne all oleva inimese eripära
seisnes selles, et ta rääkis väga vähe.*

*Ta pidas meeles Arsenius Suure
öeldut: ma olen palju kordi
kahetsenud sõnu, mida mu suu on
lausunud, kuid vaikimist ei ole ma
kunagi pidanud kahetsema.*

*Tema väheste mõtteavalduste järgi
ei kavatsenud ta kehas igavesti olla.
Ning ka elueliksüri tal tõenäoliselt
ei olnud. Teisisõnu võib üsna
kindlasti väita, et praegusel ajal ei
ole teda meie hulgas. Seejuures tuleb
märkida, et ise ta ei teadnud alati
selgesti, millist aega tuleb pidada
olevikuks.*

Lõpp

Kasutatud materjalid:

- ❖ Vodolazkin, Jevgeni - Lavr : romaan müstilisest ravitsejast, 2014 (tsitaadid)
- ❖ <https://www.pinterest.com/> (illustratsioonid)
- ❖ Евгений Водолазкин: Мои тексты не учат религиозности, они предполагают собеседника - Литературная Россия, 2014/23